

Fide Yetiştiriciliği

Fide ile Üretimin Tercih Edilmesinin Nedenleri

- *Fide ile yetiştiricilikte tohum miktarı azalmaktadır.
- *Toprak koşulları tohumla ekime uygun olamamaktadır.
- *Yazlık sebzeler erken ilkbahar döneminde düşük sıcaklık riskinden korunmaktadır.
- *Fide ile yetiştiricilikte bitkilerin normal yetiştirme yerlerinde kalma süreleri kısalmaktadır. Böylece arazinin boş kaldığı dönemlerde başka ürünler yetiştirilebilir, topraktan yılda bir yerine iki, iki yerine üç ürün alınabilir ve araziden tasarruf sağlanır.
- *Erkencilik sağlanır, bitkilerin yetiştirme periyotlarının bir bölümünü fidelerde geçirdiklerinden tarlaya çıktıklarında belli bir büyüklüğe gelmiş olurlar.
- *Doğrudan tohum ekimi ile yapılan yetiştiricilikte sıcaklığın düşük olması, yağışlar gibi faktörlerle tohumların bir bölümü çimlenmeyebilir, fide ile yetiştirilmede bu olumsuzluk ortadan kalmaktadır. Düşük düzensiz çimlenmeyi ve çıkışı önlemektedir. Böylelikle homojen üretim sağlanmış olur.

İyi Bir Fidenin Özellikleri Nelerdir?

Hem verimi arttırmak hem de kaliteli bir ürün elde etmek için kaliteli bir fide ile üretime başlamak gerekmektedir. Fidelerin bütün kısımları sağlıklı ve sağlam olmasına dikkat edilmelidir. Diri, kuru maddece zengin, fidelerin tümü aynı büyüklükte ve gelişme döneminde olmalıdır. Fideler çok fazla boylanmamalı ve kalın ve kuvvetli olmalıdır. Kök sistemi tam ve sağlam olmalı, üzerinde bir miktar toprak bulunmalıdır. Fazla genç ve fazla yaşlı olmamalıdır.

Fide Yetiştirme Yerleri

Fideler seralarda, fide yastıklarında, saksı veya tüp içinde yetiştirilir. Tüplü fide yetiştiriciliğinde hem yazlık hem de kışlık sebzelerin tohumları kasalara, plastik torbalara, saksılara veya viyollere ekilmektedir. Viyollerin bakımı ve tarlaya taşınması kolay olduğundan dolayı genelde tohumlar farklı büyüklükteki fide yetiştirme viyollerine ekilmektedir. Tohum ekim ortamı olarak torf, perlit, vermikülit karışımları veya toprak, çiftlik gübresi kullanılmaktadır. Viyollerde çimlenen tohumlar kışlık sebzeler için sera altına, yazlık sebzeler için ise gölge bir yere alınır.

Tohum ekiminde kullanılan ideal harç materyali ve miktarı 50-60 litre torf, 20-25 litre vermikülit, 5-7,5 litre perlit şeklindedir. Tüplü fidede çimlenme minimum 10-12 °C, maksimum 22-25 °C'de gerçekleşmektedir.

Domates ve biber fideleri kotiledon yapraklarından tutularak çıkartılmalı ve aynı şekilde tüplere yerleştirilmeli, fidenin gövdesinden kesinlikle tutulmamalıdır.

Tüplü fide yetiştiriciliğinde fidelerin tarlada tutma oranı yüksek olması, erkencilik sağlanması ve bitkilerin düzenli gelişmesi gibi faktörler etkili olduğundan ötürü ülkemizde tüplü fide ile yapılan yetiştiricilik son yıllarda artmıştır.

Yastıklar ise sebze fidesinin türüne, yetiştirme dönemine ve amaca göre değişik biçimlerde hazırlanmakta ve ısıtılma durumlarına göre sıcak, ılık ve soğuk yastıklar olmak üzere üçe ayrılmaktadırlar.

◆ Sıcak Yastıklar: Domates, biber, patlıcan gibi sıcak mevsim sebzelerinin fidelerini yetiştirmek amacıyla kullanılmaktadır. Genelde yetiştirme dönemleri kış sonu ve erken ilkbahar olduğu için elektrikli ısıtıcılarla, kalorifer sistemi ve organik gübre ile ısıtılırlar. Sıcak yastıklar 1.20-1.30 m genişliğinde, 6-15 m uzunluğunda ve 0.5-0.7 m derinliğinde hazırlanırlar. Tohum yatağı olarak 10 cm harç konur ve yastığın üzeri cam kapaklar veya plastik örtü ile örtülür.

◆ Ilık Yastıklar: Sıcak mevsim sebzelerinin fideleri için kullanılmalarına rağmen ılık yastıklar tohum ekimi amacıyla değil, yastıklarda çimlendirilmiş fidelerin şaşırtılmaları için değerlendirilir. Derinlikler sıcak yastıklara göre daha azdır, ahır gübresi ve toprak karışımı kullanılır.

◆ Soğuk Yastıklar: Serin iklim sebzelerinin fidelerinin yetiştiriciliğinde uygulanmaktadır. Lahana, karnabahar, pırasa, marul, kereviz fideleri yetiştirilir. Fide yetiştirme dönemi yaz aylarına rastladığı için ısıtılmaları gerekmemektedir. Toprak düzeltilerek ve biraz yükseltilerek hazırlanıp, üzerine harç serilerek ekime hazır hale getirilir. İklim şartlarının daha iyi düzenlenebildiği seralar fide yetiştiriciliği için daha uygundur. Sebzeleri dondan ve iklimin olumsuz şartlarından korumak ve ürün alma süresini erkene almak amacıyla seralarda fide yetiştiriciliği yapılmaktadır.

Sera planlanmasında ve seçiminde sera kurulacak yer özellikle güney, güneydoğu ve güneybatı yönleri daha çok ışık almalıdır. Seralar ısıtma masrafları açısından sıcak yerlerde kurulmalıdır. Şiddetli rüzgarlar mekanik zararlanmalara neden olmaktadır. Sulama suyu kaliteli olmalı ve kolaylıkla temin edilebilmelidir. Sulamanın yanında sıcaklık kontrolü ve nemlendirme için su kullanılacağından yeteri kadar su bulunmalıdır. Seralar için tınlı, humuslu, besin maddelerince zengin, su tutma kabiliyeti yüksek topraklar kullanılmalıdır.

Adres : P.K. 27 Erdemli-Mersin
Web : www.alata.gov.tr
E-Posta : alata@alata.gov.tr
Santral : 0 324 518 00 52
Belgegeçer : 0 324 518 00 80

T.C.
GIDA, TARIM ve HAYVANCILIK BAKANLIĞI
Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü
Alata Bahçe Kültürleri Araştırma İstasyonu
Erdemli-Mersin

Fide Yetiştiriciliği

Ceren EKŞİ
Ziraat Yüksek Mühendisi

Erdemli-2012